Освіта надає людині гідність

Про особливості підготовки провізорів розповідає Володимир Анісімов, канд. біол. наук, доцент, декан фармацевтичного факультету Одеського національного медичного університету

ПЕРША ПРАКТИКА — В АПТЕЦІ ГАЄВСЬКОГО

— Університетська підготовка фахівців фармацевтичної галузі в Одесі розпочалася із серпня 1903 р., коли при медичному факультеті Новоросійського університету було відкрите фармацевтичне відділення. До слова, відома нині «Аптека Гаєвського» була тим аптечним закладом, де перші студенти-фармацевти почали проходити практику, — зазначає Володимир Анісімов.

Пізніше відділення переросло у вищий навчальний заклад фармації, який постійно трансформувався та удосконалював свою діяльність. У 1934 р. до нього приєднали Київський фармацевтичний інститут. Завдяки реорганізації було створено потужний Одеський фармацевтичний інститут з підготовки фахівців для роботи як в аптечній мережі, так і на підприємствах медичної і хіміко-фармацевтичної промисловості.

У 1959 р. Одеський фармацевтичний інститут (стаціонарний та заочний факультети) перевели до Запоріжжя, де вже наступного року було здійснено випуск провізорів Запорізького фармацевтичного інституту.

Відтоді майже протягом 50 років у південному регіоні України (АР Крим, Одеська, Миколаївська, Херсонська, Кіровоградська області) гостро бракувало кадрів із вищою фармацевтичною освітою. Особливо це відчувалося на початку 90-х років минулого століття, коли на роздрібний фармацевтичний ринок почали виходити приватні підприємці і створюватись нові аптечні мережі.

ВІД ОДНІЄЇ КАФЕДРИ — ДО ПОВНОЦІННОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Відтак, реагуючи на потреби ринку та прохання фармацевтичної спільноти, у 2001 р. на базі тоді ще Одеського державного медичного університету було започатковано університетський фармацевтичний освітній процес. Величезні зусилля до його організації доклав ректор університету, академік НМАН України, професор В.М. Запорожан, за наказом якого була створена організаційна група під керівництвом першого проректора, член-кореспондента НАМН України, професора В.Й. Кресюна. До складу групи увійшли доценти І.І. Лук'янчук і Г.І. Стручаєва, які разом з колегами розробили структуру фармацевтичного факультету і підготували програму навчання майбутніх провізорів.

З 2001 до 2003 р. в університеті існувала одна кафедра фармації, де працювали п'ятеро науково-педагогічних працівників: доцент І.І. Лук'янчук (завідувач кафедри), доценти Г.І. Стручаєва і Н.С. Фізор, асистенти Л.М. Унгурян і М.С. Образенко.

У 2003 р. відновлений фармацевтичний факультет очолив професор В.В. Трохимчук (2003–2013 рр.) і вже за рік були створені чотири нові кафедри. Кафедру організації та економіки фармації очолив професор В.В. Трохимчук, кафедру фармакогнозії — професор Я.В. Рожковський, кафедру фармацевтичної хімії — професор Е.І. Іванов, кафедру технології лікарських засобів — доцент І.І. Лук'янчук.

У 2004 р. в університеті ліцензовано та акредитовано спеціальність «Фармація» за денною і заочною формами навчання для українських та іноземних громадян із щорічним набором 250 осіб. Із 2004 до 2016 р. було підготовлено 1950 провізорів і спеціалістів-провізорів. Так молодь південного регіону отримала можливість здобувати університетську фармацевтичну освіту й опановувати одну з найпрестижніших спеціальностей на відновленому фармацевтичному факультеті тепер Одеського національного медичного університету.

У часі становлення факультету на допомогу одеським науковцям прийшли львівські та миколаївські колеги. Так, у 2004 р. з Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького на кафедру організації та економіки фармації прийшов працювати провідний спеціаліст у галузі управління фармації професор Б.П. Громовик. А на базі існуючої філії університету в Миколаєві організували відділення деканату з метою навчання провізорів в інтернатурі (первинна спеціалізація) за фахом «Загальна фармація» та підвищення кваліфікації провізорів-спеціалістів і фармацевтів.

Набутий досвід — добра база для виконання дипломної роботи, продовження наукової діяльності, вступу до магістратури та аспірантури

Сьогодні до складу факультету входять п'ять кафедр: кафедра організації та економіки фармації (завідувач — д-р фарм. наук, професор Унгурян Л.М.), кафедра фармакогнозії (завідувач — д-р мед. наук, професор Рожковський Я.В.), кафедра фармацевтичної хімії (завідувач — д-р хім. наук, професор Гельмбольдт В.О.), кафедра загальної фармації (завідувач — д-р мед. наук, професор Нікогосян Л.Р.) та кафедра технології ліків (завідувач — д-р фарм. наук Борисюк І.Ю.).

Рішенням МОН України в університеті відкрито аспірантуру за фахом «фармація». Розпочато підготовку висококваліфікованих фахівців у магістратурі та аспірантурі, де мають змогу навчатися кращі випускники фармацевтичного факультету та інших вищих фармацевтичних закладів.

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ

Перші наукові дослідження в Одесі проводилися під керівництвом визначних учених та мали такі напрямки: науково-практичне обґрунтування методології системного управління лікарським забезпеченням на засадах логістичного, фармакоекономічного та регіонального підходів (професор Трохимчук В.В., 2003–2013 рр.); розробка та втілення надвисокочастотної технології (НВЧ-технології) виділення фармакологічно активних сполук (ФАС) з лікарської рослинної сировини (доцент Лук'янчук І.І., 2001–2010 рр.); фармакогностичне вивчення лікарських рослин півдня України з адаптогенною, стреспротекторною та імуномодулювальною активністю з метою створення на їхній основі нових ЛЗ і біологічно активних добавок (професор Рожковський Я.В., 2003–2016 рр.); синтез та вивчення властивостей пуринів, їхніх карбо- та гетегоаналогів та гомологів (професор Іванов Е.І., 2003–2007 рр.); пошук нових карієспротекторних агентів у ряду гексафторосилікатів з біологічно активними «онієвими» катіонами (професор Гельмбольдт В.О., 2017–2021).

За участю професорсько-викладацького складу фармацевтичного факультету та провідних фахівців практичної фармації з 2004 р. розпочала роботу комісія при управлінні охорони здоров'я Одеської облдержадміністрації з атестації провізорів-організаторів,

провізорів-аналітиків, провізорів і фармацевтів Одеси та області згідно з нормативними документами МОЗ України.

КРОКОМ РУШ ДО НОВИХ ЗНАНЬ!

У жовтні 2010 р. фармацевтичний факультет відсвяткував входини. Кафедри, лекційні аудиторії, комп'ютерний клас, лабораторії і навчальна аптека знаходяться на двох нижніх поверхах житлової новобудови. Таке компактне розташування особливо зручне для студентів після третього курсу, які починають ґрунтовно вивчати фахові дисципліни. Поза тим, їм доступні усі сервіси, які надає медуніверситет, наприклад, нова комп'ютеризована університетська бібліотека, що прийняла перших читачів у 2008 р.

Комп'ютерний клас фармацевтичного факультету налічує 30 робочих місць, що цілком достатньо для занять однієї групи студентів одночасно, а використання комп'ютерних технологій доступне на всіх кафедрах факультету.

Організація навчально-методичної роботи з підготовки фахівців фармацевтичної галузі здійснюється відповідно до державних вимог. Усі види занять зі студентами повністю забезпечені навчально-методичними розробками. Кафедри факультету мають сучасне навчальне обладнання, комп'ютерну техніку, прилади для засвоєння практичних навичок відповідно до сучасних стандартів.

На кожній кафедрі створено свій студентський науковий гурток. Під керівництвом викладачів студентам з першого курсу надається можливість проводити самостійні наукові дослідження, набувати практичних навичок роботи на сучасному обладнанні з використанням найновіших досягнень техніки, технології, інформатики, вивчати методи проведення досліджень, обробки експериментальних даних, працювати з науковою літературою, вчитися писати реферати, статті та наукові роботи. Саме тому вони є співавторами наукових публікацій викладачів та авторських свідоцтв на винаходи.

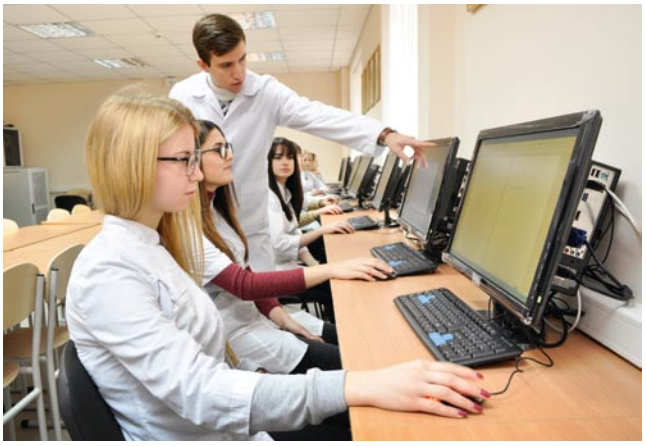

Набутий досвід — добра база для виконання дипломної роботи, продовження наукової діяльності, вступу до магістратури та аспірантури. Результати наукової роботи студентів розглядають на щорічній підсумковій науковій конференції, яка дає змогу гуртківцям розповісти про свої наукові досягнення та поділитися власним досвідом експериментальної роботи.

Активну участь у роботі студентського наукового товариства беруть іноземні студенти, доповіді яких розкривають специфічні для їхніх країн підходи до вирішення тих чи інших проблем фармації. За результатами підсумкової конференції студентського наукового товариства видаються тези доповідей, які відображають практично всі напрямки наукових досліджень студентів і розкривають тематику дипломних робіт.

На факультеті реалізовано концепцію комп'ютерної підготовки студентів до інтегрованих іспитів «Крок». Як вже зазначалося, в університеті широко використовуються можливості локальної комп'ютерної мережі у вигляді електронної бібліотеки, де представлені версії методичних розробок, електронні книги, науково-методичні матеріали, що підготовлені науково-педагогічним складом та отримані з мережі інтернет. У зручних і просторих читальному та комп'ютерному залах студенти працюють не тільки за стаціонарними комп'ютерами, але й у зоні Wi-Fi, де на свій будь-який електронний носій можна скопіювати потрібну інформацію, перш за все електронні підручники. Створено базу даних у повнотекстовому форматі всіх підручників, які є у наявності в бібліотеці.

Особливу увагу в навчальному процесі ми приділяємо практичній підготовці майбутніх провізорів. У факультетській навчальній аптеці проводяться практичні заняття, у формі ділових ігор проходить студентська практика з виготовлення препаратів і обслуговування населення. Крім того, студенти фармацевтичного факультету отримують практичну підготовку в аптеках, інших фармацевтичних організаціях, ботанічних садах, а також у клініках Одеси та області, де можуть набувати практичних навичок.

За участю науково-педагогічного складу фармацевтичного факультету здійснюється післядипломне навчання провізорів загального профілю в інтернатурі (первинна спеціалізація) за фахом «Загальна фармація», підвищення кваліфікації провізорів-спеціалістів на передатестаційних циклах «Організація і управління фармацією», «Загальна фармація», а також фармацевтів на циклах тематичного удосконалення «Фармація».

— Освіта надає людині гідність, сказав французький філософ та енциклопедист епохи Просвітництва Дені Дідро. Певен, що одеський фармфакультет виховує гідних та професійних фахівців для фармацевтичної галузі України, — підсумовує Володимир Анісімов.

Підготувала Лариса Дедишина

В небольшом исследовании было обнаружено*, что популярный обезболивающий препарат ибупрофен при регулярном приеме может негативно влиять на мужские половые железы и нарушать баланс гормонов в мужском организме. Это потенциально грозит снижением либидо и фертильности, а также уменьшением мышечной массы

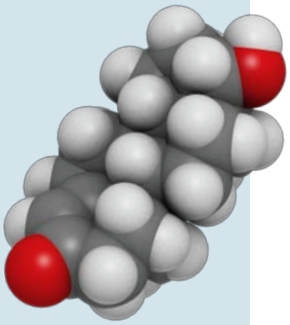

Ибупрофен может нарушать баланс мужских гормонов

Врачи утверждают, что у современных мужчин фертильность (способность к размножению) ниже, чем у их предков. В частности, недавно было установлено, что в западных странах за последние менее чем 40 лет концентрация сперматозоидов у мужчин снизилась на 50%. Причины этого явления не ясны, однако предполагается, что одна из них — негативное влияние на мужские половые гормоны различных ксенобиотиков, в том числе ЛС.

Группа ученых из Дании и Франции исследовала влияние на баланс гормонов в организме мужчин ибупрофена — широко применяемого обезболивающего препарата группы НПВП. Они обнаружили, что у мужчин, ежедневно принимавших ЛС даже в невысоких дозах, повысился уровень лютеинизирующего гормона (лютеотропина) — гормона гипофиза, участвующего в регуляции выработки половых гормонов. В частности, лютеотропный гормон стимулирует продукцию клетками Лейдига тестостерона — мужского полового гормона, который влияет на производство сперматозоидов, а также развитие костной и мышечной ткани. Повышение уровня лютеотропина обычно свидетельствует о том, что тестостерона вырабатывается недостаточно и организм «включил» механизм компенсации.

В исследовании участвовал 31 мужчина в возрасте от 18 до 35 лет. Ежедневно 14 участников принимали ибупрофен в дозе 600 мг (3 таблетки по 200 мг), 17 — плацебо. Спустя 14 дней у принимавших ибупрофен уровень лютеотропина начал повышаться. После прекращения приема препарата уровень гормона нормализовался. Ученые считают, что постоянный прием ибупрофена может негативно отражаться на работе яичек. Среди возможных последствий называют снижение либидо, уменьшение объема мышечной ткани и эмоциональные расстройства. Возможно, ибупрофен может влиять и на формирование сперматозоидов. Выяснить это предстоит в более масштабных исследованиях.

Авторы исследования отмечают, что принимать ибупрофен время от времени безопасно. Результаты работы касаются тех, кто принимает препарат регулярно в течение длительного времени.

* David Møbjerg Kristensena, Christèle Desdoits-Lethimonierb, Abigail L. Mackeyc, Marlene Danner Dalgaarde, et al. (2017) Ibuprofen alters human testicular physiology to produce a state of compensated hypogonadism // PNAS, January 8, 2018. doi: 10.1073/pnas.1715035115.